

Minimální preventivní program

Školní rok 2023/2024

Dětský domov a Školní jídelna

Obsah

1. Identifikační údaje zařízení	3
2. Úvod.....	4
3. Charakteristika a struktura zařízení	5
4. Aktuální počet dětí a pedagogických pracovníků.....	9
5. Legislativní sféra programu prevence	9
6. Současná situace problematiky.....	11
7. Zhodnocení školního roku 2020/2021	11
8. Metody práce s dětmi	13
9. Personální opatření	15
10. Nezbytnost programu	16
11. Vymezení cílové skupiny	16
12. Základní cíle minimálního preventivního programu	17
13. Průřezová témata (jejich obsah / konkrétní témata a výchovy, uplatněné v MPP):	19
14. Klíčové kompetence	20
15. Metody a formy primární prevence	22
15.1 Konkrétní aktivity podporující primární prevenci.....	22
15.2 Postupy při zjištění rizikového chování dětí v DD.....	22
16. Aktivity pro děti ve školním roce 2021/2022	23
17. Plán akcí MPP – školní rok 2021/2022	24
18. Spolupracující instituce, organizace a odborníci.....	26
Seznam použitých zdrojů:	28

1. Identifikační údaje zařízení

Název zařízení: Dětský domov a Školní jídelna, Kralupy nad Vltavou,
U Sociálního domu 438

Sídlo: U Sociálního domu 438, 27801 Kralupy nad Vltavou

IČO: 49 521 641

Bankovní spojení: 19-0264210247/0100

Telefon: 315 727 395, 727 876 179

E-mail adresa: DDUME@kr-s.cz

ID datové schránky: f3tw8as

Kontakty:

Ředitelka školského zařízení: Mgr. Elena Demianová – 773 930 924

Vedoucí stravování: Petra Bezděková – 737 279 922

Vedoucí směn vychovatelů: Petra Polominiová – 722 934 476

Hospodářská pracovnice, sociální pracovník: Daniela Jelínková – 606 862 040

727 876 178

2. Úvod

Minimální preventivní program vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování dětí a mládeže č.j.: 21291/2010-28. Při jeho tvorbě byla brána na zřetel také Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na období 2019-2027. K rizikovým projevům chování patří široké spektrum výchovných problémů a poruch chování u dětí a mládeže – interpersonální agresivní chování (agrese, šikana, kyberšikana, a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií, násilí, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie), delikventní chování ve vztahu k hmotným statkům (vandalismus, krádeže, sprejerství), záškoláctví a neplnění školních povinností, závislostní chování (užívání návykových látek, netolismus, gambling), poruchy příjmu potravy, sexuální rizikové chování, negativní působení sekt, rizikové chování v dopravě, rizikové sportovní aktivity.

Úkolem Minimálního preventivního programu je poskytnout dětem, rodičům a pracovníkům DD informace v oblasti prevence rizikových projevů chování, vést děti k osvojování základních kompetencí v oblasti zdraví a zdravého životního stylu a rozvíjet u nich dovednosti, které vedou k odmítání všech druhů sebedestruktivního chování, projevů agresivity a porušování zákona.

3. Charakteristika a struktura zařízení

Dětský domov v Kralupech je dětský domov rodinného typu o kapacitě 22 dětí. Žijí zde děti a klienti, kteří jsou k nám umístovány na základě soudního rozhodnutí, a to většinou z důvodu nedostačující péče ze strany jejich rodičů. Patří k nám děti ve věku od 3 do 18 let, nebo do ukončení profesní přípravy na budoucí život, a to do věku maximálně 26 let. Momentálně máme v zařízení děti ve věku 4–16 let. Klienti jsou rozděleni do tří výchovných skupin po 6 – 8. Těmto dětem zařízení zabezpečuje plné přímé zaopatření.

Chod zařízení zajišťuje celkem 17 zaměstnanců.

Z toho pedagogičtí pracovníci:

- ředitelka
- 6 denních vychovatelek
- 2 asistentky pedagoga (zajišťují noční práce)
- dále etoped/metodik prevence

nepedagogičtí pracovníci:

- účetní, hospodářská pracovnice
- vedoucí stravování
- 2 kuchařky
- uklízečka
- údržbář
- sociální asistent

Zařízení funguje s celoročním nepřetržitým provozem. Součástí zařízení je také jídelna, ve všední dny je dětem poskytována snídaně, svačina do školy, odpolední přesnídávka a večeře. Děti obědvají ve škole, kterou navštěvují. O sobotách, nedělích, svátcích a prázdninových dnech je poskytována strava i včetně obědů.

V přízemí se nachází kuchyň, jídelna, sklad potravin a příručního materiálu a kanceláře. V prvním, druhém a třetím poschodí jsou ložnice dětí včetně sociálního zázemí.

Děti jsou k nám umísťovány na základě soudního rozhodnutí. Důvodem pro umístění dětí do našeho zařízení bývá nejčastěji velmi nepodnětné rodinné prostředí, neschopnost rodičů zajistit nezbytnou péči o dítě, nevyhovující bytové podmínky, alkoholismus rodičů nebo požívání jiných návykových látek. Děti k nám přicházejí obvykle se silnou citovou deprivací, poznamenané výrazným nezájmem rodičů, často mezi nimi najdeme i děti týrané.

Ve srovnání s ostatními zařízeními ve středočeském kraji jsme specifictí tím, že má naše zařízení nejmenší kapacitu. Pro děti i zaměstnance je to velká výhoda, protože se tak lépe dokážeme přiblížit režimu běžné rodiny. Náš domov je umístěn v sice starší, ale stále upravované větší vilce, krásně architektonicky řešené, v klidném prostředí na okraji města, s protékajícím potokem okolo. K objektu patří krásná zahrada, která slouží k odpočinkovým a rekreačním činnostem dětí. Je vybavená venkovním bazénem, ping-pongovým stolem, streetballovým košem, průlezkami, pískovištěm, sportovními prvky, ohništěm, dřevěným altánem s krbem, kde se v létě může grilovat.

Spolupracujeme s mnoha občanskými sdruženími a nadacemi, které nám velice napomáhají zajišťovat dětem pestrý program, buď přímými nabídkami různých akcí nebo zprostředkovávají sponzorskou spolupráci.

Každá skupina má dvě vychovatelky (tety), které se o svěřené klienty starají jako v běžné rodině. Pomáhají jim rozvíjet jejich individualitu a zájmy, pečují o tělesný a duševní rozvoj dětí.

Nedílnou součástí každé skupiny je zajištění jejího chodu – děti se učí domácím povinnostem jako je úklid, praní, žehlení, občasné vaření, ale i hrabání listí, zametání chodníku a vše, co je potřeba k chodu domu i domácnosti. Jednou větou: snažíme se o osvojení schopností a dovedností, které jsou důležité a nezbytné v samostatném životě.

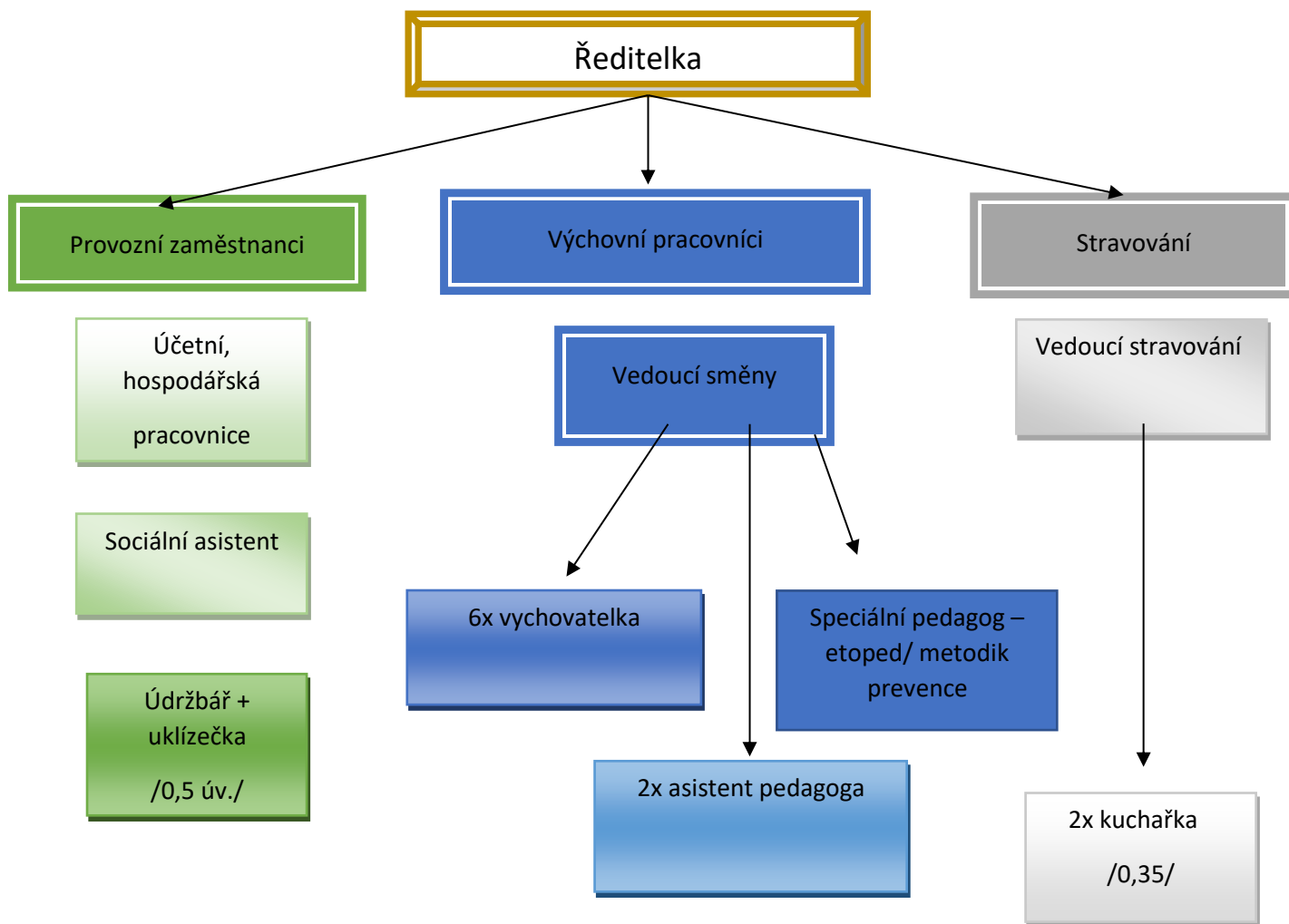
Kromě kmenových vychovatelek jednotlivých rodin se o děti starají také asistenti pedagogů, kteří bdí nad dětskými sny v noci a v případě potřeby pomáhají vychovatelům.

Z hlediska vzdělávací péče se staráme o zajištění ideálních podmínek pro vzdělávání, jsme v neustálém kontaktu se školou, které děti navštěvují, dohlížíme na pravidelnou školní docházku a řádnou připravenost dětí na vyučování.

Dětem poskytujeme finanční a materiální zajištění, a to od jejich příchodu do našeho zařízení až po jejich vstupu do života. Ale ani tím naše práce nekončí. Jelikož se toto zaměstnání nedá vykonávat jako pouhá práce, ale jako poslání, jsme v kontaktu s našimi dětmi i po jejich odchodu.

Náš dětský domov maximálně spolupracuje s biologickými rodinami dětí, umožňuje krátkodobé návštěvy a po podání žádosti mohou děti ve svých rodinách strávit i víkend či prázdniny.

Společným cílem celého kolektivu dětského domova je rozveselit tváře dětí, kterým se nedostává lásky a porozumění od těch nejbližších – rodičů – a jsou tedy odkázány na pomoc a podporu nás ostatních.

4. Aktuální počet dětí a pedagogických pracovníků

Počet dětí umístěných v DD: **22**

Počet pedagogických pracovníků: **10**

Počet asistentů pedagoga: **2**

5. Legislativní sféra programu prevence

STRATEGIE

- Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT
- Strategie prevence kriminality

VYHLÁŠKY

- Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních č. 72/2005 Sb. – Příloha č. 3
- Vyhláška o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisí a kariérním systému pedagogických pracovníků č. 317/2005 Sb.

METODICKÉ POKYNY

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, č.j. 21291/2010-28 (účinné od 1.11.2010)
- Metodický pokyn k odměňování pedagogických pracovníků a ostatních zaměstnanců škol, č. j. 10300/2010-25
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č. j. 14423/99-22
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)

- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č. j. 10194/2002-14
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků a studentů ve školách a školních zařízeních zřizovaných MŠMT, č. j. 37014/2005
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, č. j. 25884/2003-24

ZÁKONY

- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, v platném znění
- Zákon, kterým se mění zákon č. 563/2004 Sb., o pedagog. pracovnících
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), v platném znění
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a změně některých dalších zákonů, v platném znění
- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, v platném znění
- Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, v platném znění
- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění

6. Současná situace problematiky

Nárůst různých sociálně patologických jevů včetně zneužívání návykových látek v populaci mládeže a dětí školního i předškolního věku se stává celospolečenským problémem, proto je důležité zahájit primární prevenci již od útlého věku dítěte, je nutné poskytnout dětem co nejvíce informací o veškerých společensky nežádoucích projevech, naslouchat jejich problémům a otevřeně s nimi hovořit i na neformální úrovni.

Náš dětský domov vytváří každoročně tento program jako základní nástroj prevence rizikového chování dětí a mládeže. Jde o komplexní systémový prvek v realizaci preventivních aktivit. Program je pravidelně vyhodnocován a dle aktuálního stavu a potřeb se přizpůsobují dílčí aktivity.

Děti v dětských domovech patří k nejvíce ohrožené skupině, většina z nich se již setkala s rizikovým chováním před svým příchodem do dětského domova. Proto je důležitá primární prevence, založená na otevřeném a neformálním vztahu s pedagogy v zařízení.

7. Zhodnocení školního roku 2022/2023

Během školního roku 2022/2023 nás opustily čtyři děti. Tři děti odešly do pěstounské péče. Jeden chlapec po dokončení studia odešel do samostatného života.

Během školního roku 2023/2024 k nám přišly 4 děti. Všechny čtyři děti (jedna dívka a tři chlapci) jsou z jedné rodiny.

Školní rok 2023/2024 byl poměrně, co se patologických jevů týče, poklidný. Školní prospěch byl velmi dobrý – všichni postoupili do dalších ročníků. Během celého školního roku jsme nezaznamenali žádné útesy. V současné době z dětí v zařízení nikdo nekouří. V minulém školním roce jsme řešili drobné krádeže dětí v potravinách u školy. Po prvním incidentu jsme důrazně dětem vysvětlili, že toto chování je nepřijatelné. Další incidenty tohoto charakteru se již neopakovaly.

V minulém školním roce jsme se ve skupinové práci zaměřili na téma „Finanční gramotnost“. Toto téma je pro děti v ústavní výchově velmi důležité a do praktického života potřebné.

Vzhledem k tomu, že máme stále velký počet malých dětí, tak se snažíme zaměřovat aktivity přímo pro jejich potřeby. Jedná se především o dodržování hygienických zásad, správné stravování a stolování, chování ve společnosti, chování na ulici a v dopravních prostředcích.

Děti se také snažíme zapojovat do zájmových kroužků mimo DD. Jedná se především o zájmové kroužky v rámci školy a DDM, městského oddílu Sokol, ZUŠ, apod.. Snažíme se o to, aby se děti ve větší míře setkávaly i s dětmi mimo DD.

- Otázkám prevence sociálně – patologických jevů se věnují průběžně vychovatelé na jednotlivých rodinných skupinách podle ročního výchovně-vzdělávacího plánu. Během roku s dětmi pracuje etoped/metodik prevence a věnuje se tématům primární prevence. V roce 2022-2023 se děti po celý školní rok věnovaly tématu - „Finanční gramotnost“. Poznávaly témata - pojem peněz, hodnota peněz, peněžní a nepeněžní transakce, půjčky, dluhové pasti....

V září byly děti seznámeny s vnitřním řádem DD, bezpečností při cestách do školy, chováním ve škole a ve společnosti.

Během celého školního roku 2022/2023 děti docházely do různých zájmových kroužků od DDM, ZUŠ nebo TJ Sokol.

Na školní rok 2022/2023 byly plánovány tyto projekty:

- „Chance 4 children“ – zaměřuje se nejen na pomoc dětem v ústavní výchově.
- Spolupráce s dobrovolnickou organizací „Opři se“
- Spolupráce s Tomášem Slavatou
- Jednotlivé zájmové kroužky od DDM
- Sportovní oddíl „Sokol“
- Projekt „Lego“
- Spolupráce Gymnázium A. Dvořáka – DD Kralupy nad Vltavou

8. Metody práce s dětmi

Vztah pedagog – dítě

V DD je vztah základem pro jakoukoliv práci s dítětem, proto budujeme vzájemnou důvěru mezi pedagogem a dítětem. Vychovatel zná sociální prostředí dítěte, podněcuje dialog, je otevřen komunikaci s širší rodinou dítěte, ostatními pedagogy, sociální pracovníci apod.

Skupinová práce

Děti odlišného věku i pohlaví spolupracují při různých aktivitách zejména v rodinných skupinách, ale také při tematicky zaměřených aktivitách. Úkolem pedagogů je vést je k rozvoji schopností naslouchání druhým, vhodné reakci na kritiku, vedení diskuze, sdílení pocitů a názorů. Např. formou komunitního kruhu se děti učí týmové práci a řešení konfliktů – s důrazem na vlastní odpovědnost dítěte za řešení. Spolupráce dětí různého věku je také podstatným prvkem prevence šikany starších dětí vůči mladším.

Individualizované (slovní) hodnocení, sebehodnocení, zpětná vazba skupiny

Děti dostávají komplexní zpětnou vazbu od vychovatele. Jsou informovány o svém pokroku i nedostacích. Je oceňováno jejich úsilí a míra jejich pokroku ve srovnání s výkony ostatních. Je podporován jejich individuální talent a zájem. Pomáháme dětem vybudovat si důvěru ve vlastní schopnosti a pozitivní vztah k okolnímu světu. Zpětná vazba rodinné skupiny přispívá ke korekci sebehodnocení dítěte.

Komunikace s rodiči, veřejnost

Rodiče mohou své děti v dětském domově navštívit po předchozí domluvě nebo v době vymezené ve vnitřním řádu zařízení. Rodiče jsou informováni o zdravotním i psychickém stavu dítěte, o jeho chování a problémech ve škole i v zařízení. Zákonní zástupci i další příbuzní mohou požádat o víkendový či prázdninový pobyt dítěte v rodině.

Pedagogická diagnostika

Vychovatelé registrují signály o možném problému dítěte, hledají příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracují s příslušnými osobami a orgány.

Řešení přestupků

Porušování Vnitřního řádu DD, týkající se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách DD, je klasifikováno jako hrubý přestupek a jsou vyvozeny patřičné sankce. Jsou sledovány i další projevy rizikového chování – šikana, rasismus, krádeže, vandalismus atd. Při jejich zjištění jsou navržena cílená opatření ve výchově. Pokud selže prevence v dětském domově, postup stanoví – Manuál při zjištění rizikového chování dětí a mládeže.

Specifika ukončování péče

Pracovníci domova vyhodnocují potřeby dítěte pro samostatný život a nastavuje postupy k podpoře úspěšného přechodu dítěte do samostatného života. Před odchodem z péče do samostatného života je dítě provázeno v plánování a přípravě zejména těchto oblastí: vzdělávání, zaměstnání, ubytování, správa financí a možnosti finanční podpory (např. sociální dávky), jednání s úřady, péče o zdraví, přístup ke zdravotním službám a službám dalších potřebných specialistů, udržení sociálních kontaktů, vytváření nové sítě podpory a poradenství atd. Mladý dospělý obdrží seznam kontaktních míst a osob, na které se může obrátit v případě náhlých nebo krizových událostí. Na přípravách se podílí také osoby odpovědné za výchovu a další odpovědné orgány. Zařízení zajišťuje následnou podporu a poradenství pro mladého dospělého, který opustí péči, a tyto způsoby respektují individuální potřeby mladého dospělého a kladou důraz na zachování a udržení vztahů dítěte, které si v DD vytvořilo. S těmito

možnostmi zařízení mladého dospělého před odchodem včas a srozumitelně seznamuje.

Zveřejnění informací

Informace jsou zveřejněny na nástěnce a obsahují důležitá telefonní čísla.

9. Personální opatření

Metodik prevence

V zařízení s dětmi pracuje etoped/metodik prevence, který děti seznamuje se základními tématy specifické primární prevence s ohledem na věkové složení dětí a problematiku, která je aktuální. Pracuje vždy se skupinou dětí podobného věku, kdy probírá konkrétní téma – povídání je vedeno formou dialogu, děti si sdělují své zkušenosti s tímto tématem, informace jsou doplněny obrazovým materiálem k danému tématu, který děti po shlédnutí komentují a rozebírají, aby informace lépe zažily a zvnitřnily si je. Etoped/metodik prevence, který v zařízení působí, pracuje s dětmi i individuálně dle momentálních potřeb dítěte.

Dětský psycholog

Za dětským psychologem dojíždíme pravidelně na dvě hodiny týdně. Psycholog pracuje s klienty formou poradenské práce, dále poskytuje terapii dětem i dospívajícím. Jedná se především o výchovné obtíže, školní problémy, vývojové poruchy apod. Primárně sleduje, zda vývoj dítěte probíhá harmonicky a bez větších patologií.

Pedagogové

Věnují se v rámci výchovné činnosti dle programu rozvoje osobnosti jednotlivých dětí jejich rozvoji v oblasti sociálních dovedností. Sledují průběžné chování dětí a rodinných skupin, na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulá období, konzultují případné problémy, navrhují opatření. Jsou v kontaktu s rodinami dětí ze své rodinné skupiny.

Ředitelka DD

Sleduje efektivitu prevence rizikového chování. Sleduje problémy v kontextu celého DD a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití v DD. Svolává v případě potřeby porady za účasti pedagogů, sociální pracovníce apod. Ve školním roce 2023/2024 bude probíhat vzdělávání pedagogických pracovníků dle aktuálních potřeb a nabídky vzdělávacích středisek.

10. Nezbytnost programu

Pedagogové DD jsou odpovědní za výchovu ke zdravému životnímu stylu, pokud jsou děti v péči DD. Problémem je ale obvykle špatný příklad ve vlastních rodinách dětí. Prevence založená na společnosti předpokládá spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dětí, se zdravotnickými zařízeními, s poradenskými institucemi ve školství, se zájmovými organizacemi, se specializovanými zařízeními atd.

Problémy v oblasti primární prevence u dětí a mládeže:

- nedostatečné využití stávající legislativy
- malá ochrana dětí před alkoholem a kouřením na veřejnosti a v rodině
- vysoká společenská tolerance k legálním drogám
- absence pocitu zodpovědnosti za vlastní zdraví
- mobilní telefony, internet (komunitní sítě)
- podceňování primární prevence
- prevence pouze v institucích, absence prevence v rodinách
- neodbornost pedagogů v dané oblasti (absence právního vědomí)

11. Vymezení cílové skupiny

Strategie je zaměřena na všechny děti, které jsou v současné době v péči Dětského domova a Školní jídelny v Kralupech nad Vltavou. Jedná se každoročně (kapacitně a věkem omezeno) o maximálně 22 dětí ve věku 3–26 let. Všechny děti pochází ze

sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, mnohé z nich mají specifické vývojové poruchy chování. Všichni pedagogové DD jsou zahrnuti do dalšího vzdělávání – pravidelně jsou všem nabízeny krátkodobé i navazující kurzy se zaměřením na rozvoj konkrétních dovedností.

12. Základní cíle minimálního preventivního programu

Hlavním cílem tohoto plánu je dostatečně a nenásilně informovat děti o negativních vlivech návykových látek (drog, alkoholu, kouření včetně užívání nikotinových sáčků), ale i dalších rizicích a vzniku závislostí (závislost na hracích automatech, na mobilním telefonu, počítači, internetu apod.). Cílem plánu je seznámit děti s dalšími negativními vlivy a informovat je o jevech jako je šikana, rasismus, vandalismus, kriminalita, delikvence apod. Cílem plánu je dále nastínit nově vniklé patologické jevy, které se začaly ve společnosti vyskytovat s příchodem moderních technologií – mobiling, grooming, kyberšikana, sexting apod. Cílem je též děti poučit o jejich právech a povinnostech a seznámit je s možností využití linky bezpečí.

Naším cílem je co nejvíce děti zapojit do činností v oblasti kulturní, společenské, do sportovních, výtvarných a dalších praktických činností. Snahou je využít volný čas dětí k rozvíjení jejich osobnostních stránek, rozvíjet je v běžných každodenních dovednostech. Snahou je zapojit děti do akcí pořádaných pro dětské domovy i do dalších možných aktivit, které jsou pro děti atraktivní a rády se činnostmi zapojí a upřednostní je před bezúčelným využitím času nebo před negativními činnostmi.

Snažíme se děti vést ke zdravému životnímu stylu, rozvíjet a podporovat v sociálních kompetencích.

Jedním z hlavních cílů je posílit zodpovědnost dětí a mládeže za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jejich věku (dítě s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům; schopné dělat samostatná rozhodnutí; s přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi; schopné řešit, případně schopné nalézt pomoc při řešení problémů; s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám; podílející se na tvorbě životního prostředí).

Oblasti prevence:

- agrese, násilí, šikanování,
- kyberšikana, bezpečný internet, rizika elektronické komunikace, sexting
- krádeže, vandalismus aj. formy kriminálního chování,
- ohrožení mravnosti a ohrožování mravní výchovy mládeže, promiskuita,
- záškoláctví,
- xenofobie, rasismus, intolerance, antisemitismus, hnutí skinheads, extremismus,
- divácké násilí,
- rizikové chování v dopravě,
- závislostní chování, užívání návykových látek (vč. alkoholu a kouření),
- gamblerství
- sekty a sociálně patologická náboženská hnutí,
- sebepoškozování,
- otázka zdravé výživy, poruchy příjmu potravy,
- přínosné trávení volného času (sport, zážitková pedagogika apod.),
- právní povědomí, rodinné a občanské právo,
- rodinná a sexuální výchova, plánované rodičovství, sexuální rizikové chování,
- mezilidské vztahy, komunikace, řešení konfliktů,
- posilování duševní odolnosti vůči stresu,
- podílení se na tvorbě a ochraně životního prostředí a podmínek-ekologie.

13. Průřezová témata (jejich obsah / konkrétní témata a výchovy, uplatněné v MPP):

Osobnostní a sociální výchova (vztahy s lidmi, sebepoznávání, sebepojetí, kreativita, psychohygienu, komunikace, spolupráce, hodnoty, postoje, etika, řešení problémů / mravní výchova a společenské chování, občanská výchova, výchova ke vzdělávání a sebevzdělávání, pracovní výchova, ekologická výchova, zdravý životní styl, tělesná výchova, volnočasové aktivity, estetická výchova, výchova k volbě povolání, rodinná a sexuální výchova)

Výchova demokratického občana (orientace v pluralitní demokratické společnosti, konstruktivní řešení problémů, vědomí práv a povinností, slušná komunikace a způsoby řešení, participace občanů v politickém životě, principy demokracie / mravní výchova a společenské chování, občanská výchova, výchova ke vzdělávání a sebevzdělávání, pracovní výchova, výchova k volbě povolání, volnočasové aktivity, rodinná a sexuální výchova)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (vědomí evropské identity; vazby mezi lokální, národní, evropskou a světovou úrovní uvažování, rozhodování a jednání; osobní odpovědnost za dění ve společnosti; humanismus / mravní výchova a společenské chování, občanská výchova, výchova ke vzdělávání a sebevzdělávání, pracovní výchova, výchova k volbě povolání, rodinná a sexuální výchova)

Multikulturní výchova (rozmanitost kultur, etnický původ lidí, poznání vlastní identity, způsoby spolupráce s odlišnými kulturami, smysl pro respekt a solidaritu, principy sociálního smíru / estetická výchova, volnočasové aktivity, občanská výchova, výchova ke vzdělávání a sebevzdělávání, mravní výchova a společenské chování, rodinná a sexuální výchova, výchova proti xenofobii a rasismu)

Environmentální výchova (pochození komplexnosti vztahů člověka a životního prostředí, účast na ochraně a utváření životního prostředí, ekosystémy, ovlivňování životního stylu a hodnotové orientace v zájmu udržitelného rozvoje lidské civilizace, souvislost lidských aktivit s problémy životního prostředí / ekologická výchova,

volnočasové aktivity, zdravý styl života, výchova ke vzdělávání a sebevzdělávání, občanská výchova, doprava, cestování, komunikace)

Mediální výchova (základní úroveň mediální gramotnosti, poučené vyhodnocování mediálních sdělení z hlediska jejich záměru a vztahu k realitě, fungování a vliv médií ve společnosti / estetická výchova, volnočasové aktivity, občanská výchova, výchova ke vzdělávání a sebevzdělávání, doprava, cestování, komunikace – zejm. nebezpečí elektronické komunikace)

Etická výchova (prolíná všemi předchozími výchovami, formuje vlastnosti osobnosti)

14. Klíčové kompetence

Získáním celého komplexu jednotlivých klíčových kompetencí mají být děti připraveny na odchod z DD, vstup do samostatného života a zařazení se do společnosti. Každá klíčová kompetence se skládá z celé řady jednotlivých úkolů, které na sebe navazují vzhledem k věku dítěte, často se navíc protínají kompetenčně příbuzné oblasti výchovy.

Kompetence k učení

Vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení. Operuje s obecně užívanými znaky, termíny a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na přírodní, společenské a sociokulturní jevy.

Kompetence k řešení problémů

Vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, vyhledá informace vhodné k řešení problému, promýšlí a naplánuje způsob řešení problému, samostatně řeší problémy, kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, uvědomuje si zodpovědnost za ně.

Kompetence komunikativní

Formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu. Naslouchá promluvám druhých lidí, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuze, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje. Rozumí různým typům textů a záznamů, obrazovým materiálům, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků. Využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem. Využívá získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.

Kompetence sociální a personální

Účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá, přispívá k diskuzi, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají, vytváří si pozitivní představu o sobě samém, řídí své jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

Kompetence občanské

Respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací druhých lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí. Chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností. Rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc (i v krizových situacích). Respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, aktivně se zapojuje do kulturního i sportovního dění.

Kompetence pracovní

Používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky. Přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého

zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot. Využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

15. Metody a formy primární prevence

- stanovení a zažití pravidel soužití
- zvyšování zdravého sebevědomí dětí
- vnímání a přijímání individuálních odlišností
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- navozování příznivého psychosociálního klimatu
- trénink odpovědnosti za vlastní rozhodnutí
- zvládání náročných fyzických i duševních situací
- nácvik řešení zátěžových situací
- umění vyrovnat se s neúspěchem
- ekologická výchova
- široká nabídka volnočasových aktivit

15.1 Konkrétní aktivity podporující primární prevenci

- akce zaměřené na zvyšování právního povědomí
- projekty prevence závislostí všech typů
- akce směřující k potlačení rasismu a xenofobie
- přednášky, besedy apod. pro prevenci násilí a vandalismu
- výchova k odpovědnosti za své zdraví
- besedy zlepšující dovednost volby správné výživy
- akce zaměřené na sexuální výchovu
- besedy směřované na rodinu – vztahy v rodině, rodičovství

15.2 Postupy při zjištění rizikového chování dětí v DD

1. Odpovědný zaměstnanec (vychovatel), který je právě ve službě a zaznamená jakékoliv rizikové chování, nejprve zajistí bezpečí dítěte dle potřeby (např. poskytne první pomoc při intoxikaci drogami, případně přivolá odbornou pomoc a předá veškeré nutné informace o dítěti).

2. Oznámí událost vedoucímu směny a ředitelce DD, konzultuje s nimi další postup. Událost ihned zapíše do Knihy denní evidence příslušné rodinné skupiny, došlo-li k úrazu, pak i do Knihy úrazů.
3. V závažných případech (ublížení na zdraví apod.) kontaktuje Policii ČR.
4. Ředitelka DD nebo vedoucí směny informuje v závažných případech příslušné orgány sociálně právní ochrany dětí a současně rodiče (či jiné právní zástupce) dětí.
5. V případě šikany, sebepoškozování, poruch příjmu potravy apod. oznámí zaměstnanec co nejdříve událost i psychologovi, či psychiatrovi v případě, že je u něho dítě léčeno.
6. Ve všech případech zjištění rizikového chování informuje odpovědný zaměstnanec neprodleně vychovatele příslušné rodinné skupiny, ti následně předají informaci o dítěti dalším vychovatelům.
7. Vychovatelé ve spolupráci s psychologem či psychiatrem postupují dle závažnosti zjištěného jevu, věku dítěte a jeho individuálních schopností a možností. Volí přiměřené metody a postupy vhodné pro konkrétní rizikové chování a zároveň pro konkrétní dítě.

16. Aktivity pro děti ve školním roce 2023/2024

- Večerní komunity na rodinných skupinách
- Skupinové workshopy na téma – Opakování témat – Zdravý životní styl, Počítačová a mediální gramotnost, bezpečnost na sociálních sítích; Bezpečnost v běžném životě (menší děti)
- Interakční hry na rodinných skupinách
- Návštěvy sportovních akcí
- Setkávání s příslušnými pracovníky OSPOD
- Zájmové kroužky dětí v rámci dětského domova a DDM
- Sportovní kroužky pořádané školou
- Víkendové a prázdninové pobyty tematicky zaměřené
- Práce na zahradě dětského domova
- Spolupráce dobrovolnickými organizacemi (např. Opři se)

- Poznávací turisticko – ekologické akce
- Ozdravné pobyty

17. Plán akcí MPP – školní rok 2023/2024

září – říjen

- seznámení s BOZP a PO, povídání o chování během školního roku; seznámení dětí s nabídkou zájmových kroužků DDM Kralupy; seznámení s možností využití schránky důvěry
- skupinová práce s menšími dětmi (etoped/MP) – Sociální hry, Bezpečnost – cizí lidé
- skupinová práce se staršími dětmi (etoped/MP) – Zdravý životní styl – opakování témat (PPP, Alkohol, Drogy, Kouření, Sebepoškozování,...)
- zapojení do projektu „Učení cirkusem“ – cvičení na stimulaci mozkové aktivity a kognitivních dovedností, rozvoj koordinace a motoriky za použití rytmu a rovnováhy
- sportovní aktivity – cykloturistika, turistika
- podzimní tvoření
- procházka podzimní Prahou s výkladem
- výlet do Mirakula
- vycházka na horu Říp
- úklid zahrady před zimou

listopad – prosinec

- skupinová práce s menšími dětmi (etoped/MP) – Bezpečnost v běžném životě – „Co se stalo, ale stát se nemuselo“
- skupinová práce se staršími dětmi (etoped/MP) – Sociální síť – kybešikana, kybergrooming
- zapojení do projektu „Učení cirkusem“ – cvičení na stimulaci mozkové aktivity a kognitivních dovedností, rozvoj koordinace a motoriky za použití rytmu a rovnováhy
- vánoční tvoření dáreků pro sponzory
- sportovní aktivity – plavání, dle počasí bruslení či jízda na kolech
- vánoční a mikulášské akce a besídky – Tesco Úžice, rozsvěcení vánočního stromu Kozomín
- vánoční trhy

leden – únor

- skupinová práce s menšími dětmi (etoped/MP) – Bezpečnost v běžném životě – „Co se stalo, ale stát se nemuselo“
- skupinová práce se staršími dětmi (etoped/MP) – Sociální sítě – sexting, Mediální gramotnost – úvod do tématu
- zapojení do projektu „Učení cirkusem“ – cvičení na stimulaci mozkové aktivity a kognitivních dovedností, rozvoj koordinace a motoriky za použití rytmu a rovnováhy
- zimní tvoření
- sportovní aktivity – hry na sněhu, bobování, bruslení, výjezdy na hory
- zimní rekreace – pobyt na horách
- masopustní průvod v Kralupech

březen – duben

- skupinová práce s menšími dětmi (etoped/MP) – Seznámení s internetem a jeho hrozbami, rizika sociálních sítí, základy mediální gramotnosti
- skupinová práce se staršími dětmi (etoped/MP) – Mediální gramotnost
- zapojení do projektu „Učení cirkusem“ – cvičení na stimulaci mozkové aktivity a kognitivních dovedností, rozvoj koordinace a motoriky za použití rytmu a rovnováhy
- úklid okolí v rámci akce „Ukličme Česko“ – Libčice, Kozomín
- Řípská pouť
- jarní tvoření
- práce na zahradě – úprava záhonů, výsadba zeleniny a květin
- sportovní činnost – plavání, cykloturistika, turistika

květen – červen

- skupinová práce – dokončení tématu mediální gramotnosti, sociální hry – Komunikace, spolupráce – mladší děti i starší děti
- práce na zahradě
- zapojení do projektu „Učení cirkusem“ – cvičení na stimulaci mozkové aktivity a kognitivních dovedností, rozvoj koordinace a motoriky za použití rytmu a rovnováhy

- sportovní činnost – plavání, cykloturistika, turistika
- dětské dny – Tesco, Kozomín, na zahradě DD
- „Dny Kralup“
- návštěva Mirakula

červenec – srpen

- rekreační pobyt, pobyty dětí na letních táborech; výlety, sportovní aktivity, plavání v bazénu, rodinná rekreace

18. Spolupracující instituce, organizace a odborníci

- Policie ČR (Adresa: Lutovítova 593, 278 01 Kralupy nad Vltavou, telefon: 974 876 710)
- Pedagogicko psychologická poradna Mělník (Bezručova 109, 276 01 Mělník, telefon: 315 623 045)
- Mgr. Kateřina Hollá, PhD. – klinický psycholog a psychoterapeut (Nemocnice Kralupy, Mostní 934, 27801, Kralupy nad Vltavou)
- Místně příslušné pracovnice OSPOD
- MUDr. Alena Turečková-dětský lékař (Nerudova 1093, 278 01 Kralupy nad Vltavou, telefon: 315 723 251)
- MUDr. Zuzana Schnabelová – dětský lékař (Nerudova 1093, 278 01 Kralupy nad Vltavou, telefon: 777 590 804)
- MUDr. Petr Gottfried – zubní lékař (Nad Zámkem 286, 278 01 Kralupy nad Vltavou, telefon: 776 629 660)
- MUDr. Roman Gruber – otorinolaryngolog (Nerudova 1093, 278 01 Kralupy nad Vltavou, telefon: 315 725 177)
- Mgr. Radka Šnýdrová – logoped (Mostní 934, 278 01 Kralupy nad Vltavou, telefon: 315 704 411)

- MUDr. Lenka Břešťanová-neurolog (náměstí Svobody 1976, 27 01 Kladno, telefon: 731 939 171)

- Rytíři silnic

- BESIP

- Divadelta

- „Opři se“

- DDM Kralupy nad Vltavou (Smetanova 168, 278 01 Kralupy nad Vltavou, telefon: 315 722 235)

Náš Dětský domov je odběratelem různých časopisů určených pro děti z dětských domovů či pro etnické menšiny – Zámeček, Vláček, Sluníčko.

Děti mají v zařízení možnost svěřovat své problémy prostřednictvím schránky důvěry.

Seznam použitých zdrojů:

FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. Speciální pedagogika: edukace a rozvoj osob se somatickým, psychickým a sociálním znevýhodněním. Vyd. 1. Praha: Triton, 2008. ISBN 978-80-7387-014-0.

MIOVSKÝ, Michal. Návrh doporučené struktury minimálního preventivního programu prevence rizikového chování pro základní školy. Vyd. 1. Praha: Klinika adiktologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze ve vydavatelství Togga, 2012. ISBN 978-80-87258-74-3.

NEŠPOR, Karel. Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby. Vyd. 1. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-432-X

V Kralupech nad Vltavou, dne 17.9.2023

Zpracovala: Mgr. Martina Soukupová

metodik prevence, etoped